

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.893/2011/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Lőrincz István (címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Sz. A. jogtanácsos által képviselt Generali-Providencia Zrt. (címe) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.P.22.232/2009/39. számú ítélete ellen a felperes részéről 41. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja azzal, hogy az alperes az államnak külön felhívásra 38 121 (harmincnolcezer-százhuszonegy) Ft le nem rótt kereseti és viszontkereseti illetéket köteles megtéríteni.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 50 000 (ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

M. Cs. - aki kötelező felelősségbiztosítással az alperesnél rendelkezett - a..... forgalmi rendszámú típusú gépkocsijával 2008. november hó 27. napján éjszaka (+2 C°, borult ég, az úttest esőt követően foltokban nedves volt) működő közvilágítás mellett "**L**" belterületén későn észlelte az úttesten, annak jobb szélétől 1 méterre ittas állapotban fekvő, kék pólót, középkék farmernadrágot s fekete cipőt viselő felperest és fékezése ellenére áthajtott rajta. A baleset helyszínén, a "**V. P.**" előtt az útszakasz kétirányú, osztatlan pályás, egyenetlen felületű, szilárd aszfaltburkolatú, útburkolati jel nélküli, a bal oldalán közvilágítással ellátott, mozgó járművekre korlátozás nincs. Az úttest szélessége 4 méter, annak bal oldalán 6 méter, a jobb oldalán pedig 8 méter széles földes útpadka van. **M. Cs.** tompított világitással 30-40 km/órás sebességgel közlekedett, forgalom nem volt. Ő a földön fekvő testet a 40 km/h elütés előtti sebességéhez tartozó féktávolságon belül észlelte. Ekkor késedelem nélkül elhatározta a fékezést, azonban az előtte fekvő test

közelsége miatt a rajta történő áthajtást már nem tudta elkerülni. A gépkocsivezetőnek 1,2 másodperc cselekvési késedelmé volt. 1 másodperc reakcióidő esetén az elütés elkerülhető, míg 1,5 másodperc reakcióidő esetén már elkerülhetetlen. Az elütés az észleléskor alkalmazott enyhe mértékű elkormányzással elkerülhető lett volna. A megengedett 50 km/h haladási sebesség esetén a baleset cselekvési késedelem nélkül sem lett volna elkerülhető. **M. Cs.** a haladása során kellő óvatosságot tanúsított, mert haladási sebessége lényegesen a megengedett sebesség alatt volt. Amennyiben a felperes nem fekszik a járművek közlekedésére szolgáló úttesten, úgy nem teremt az egyébként szabályosan közlekedő gépkocsi vezetője részére nem elvárt forgalmi helyzetet.

M. Cs. a felpereshez azonnal segítséget hívott, értesítette a háziorvost, a mentőket és a rendőröket. A felperest a helyszínen elsőként **dr. T-né dr. Sz.A.** háziorvos látta el, aki szerint a látási viszonyok rosszak voltak, ezért az ellátáshoz a kocsija lámpájával világították meg a felperest. A felperes kórházba szállítását követően elvégzett laborvizsgálat alapján nála 3,43 ‰-es véralkoholszintet állapítottak meg. Ő 8 napon túl gyógyuló életveszélyes sérüléseket szenvedett, így a fej zúzódását és hámphorzsolását, mindkét oldali sorozatos bordatörést, mindkét oldali lég- és vérmellúságot, az V. nyakcsigolya bal oldali harántnyúlványának törését, hasfalzúzódást, mindkét oldali csípőtájékának zúzódását, valamint hámphorzsolásokat, amelyek gyógytartama 10-12 hétre tehető.

2009. július hó 9. napján **dr. B. Zs.** igazságügyi orvos-szakértő visszamaradó elváltozásként a könyök mozgászavarát és légzési nehezítettséget állapított meg azzal, hogy a felperes teljes felépülés után állapotának megfelelő könnyített fizikai munkát végezhet. Az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet II. fokú Bizottsága a felperes össz-szervezeti egészségkárosodását 44 %-ban rögzítette a 2009. december hó 17. napján elvégzett vizsgálat alapján. A nyakcsigolya harántnyúlványának törése maradvány nélkül gyógyult, a tüdőben keletkezett inhomogén árnyék a balesettel okozati összefüggésben fellépett tüdőgyulladást követő kis kiterjedésű hegesedés, aminek nem várhatóak káros következményei, az egészségkárosodás szempontjából jelentőséggel nem bír, de a légzésszavarhoz minimális mértékben hozzájárulhat. Jelenleg a balesettel összefüggésben a mellkas fájdalmassága, mérsékelt légzésbeszűkülés, valamint a jobb könyök mozgáskorlátozottsága észlelhető, ami az izomzat sorvadásával és a kéz szorító erejének csökkenésével nem jár. A jobb csípőtővis területén jelzett zsibbadás lehet a baleset következménye, mert a zúzódásos sérülés érinthette a bőrt ellátó ideget is. A balesettel összefüggésben visszamaradt kis terjedésű, a jövőben várhatóan jelentősen nem változó hegek enyhe fokú esztétikai hátrányt jelentenek, plasztikai beavatkozás orvosilag nem indokolt. A felperesnél szexuális működésbeli eltérés nincs. A felperes által jelzett mellkasi fájdalom mértéke irreális, oka a balesettel, illetőleg annak következményével kapcsolatban kialakult szenzitivitás, túlérzékenység lehet. A balesettel összefüggésben fájdalomcsillapító szedése időszakosan változó mennyiségben elfogadható, egyéb gyógyszerek alkalmazása a balesettel összefüggésben nem indokolt, az a sorsszerű betegségek miatt lehet szükséges. A felperes balesettől független betegségei a magas vérnyomás, a gerinc kopásos, elfajulásos betegsége és az idült obstruktív tüdőbetegség. A gerinc állapota és a panaszolt lábzsibbadás a sorsszerű kopásos gerincbetegség következménye, a balesettel összefüggésben nem áll. Az össz-szervezeti

egészségkárosodás mértéke 30 %, ebből a baleseti eredetű egészségkárosodásé 20 %. Állapota végleges, amely a balesetet követő fél év elteltével állt be. A felperes a jobb felső végtag teljes erő kifejtését igénylő tevékenység végzésére, valamint légzészavara miatt nehéz fizikai tevékenység végzésére nem alkalmas, egyéb tevékenységeket, így egyéb munkatevékenységeket is korlátozás nélkül végezhet. A mindennapi életvitelben jelentős korlátozottság nem véleményezhető, csupán egyes sporttevékenységekben lehet korlátozott.

M. Cs. a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazságügyi Hivatal előtt eredményesen befejezett közvetítői eljárásban a balesetért elismerte felelősségét, sajnálatát fejezte ki a felperes felé, aki jóvátételi igényét 100 000 Ft-ban jelölte meg azzal, hogy a felelősségbiztosítóval szembeni követelést változatlanul fenntartotta. Az alperes a pert megelőzően a nem vagyoni kártérítés előlegeként 200 000 Ft-ot fizetett meg a felperesnek.

A felperes végzettsége 8 általános, ő 1985. óta alkalmi munkát végzett segédmunkásként kőműves mellett vagy fakitermelésnél. 2008. évben 49 926 Ft jövedelmet vallott be, a baleset óta 28 500 Ft rendszeres szociális segélyt kap, alkalmanként közhasznú munkásként is foglalkoztatják; a balesetet követően nem próbált elhelyezkedni. Közgógyellátásban részesül, a baleset óta reuma szakorvosi kezelés alatt áll, rehabilitációs gyógykezelésen, gyógytornán vesz részt, fájdalomcsillapítás céljából kenőcsöket használ és gyógyszert szed.

A felperes keresetében az alperest 10 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére kérte kötelezni, amely követelést utóbb 5 000 000 Ft-ra szállított le, továbbá elmaradt jövedelem címén a baleset időpontjától kezdődően 2011. július hónappal bezárólag bruttó 2 355 000 Ft vagyoni kártérítési követelést érvényesített a mindenkori minimálbérnek megfelelő összegű baleseti kártérítési járadékként a kiesett jövedelme pótlására. Az alperest a jövőre nézve havi 30 000 Ft járadék megfizetésére is kérte kötelezni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, egyben viszontkeresetet terjesztett elő a pert megelőzően kifizetett 200 000 Ft és kamatai visszafizetése iránt jogalap nélküli gazdagodás jogcímén, mert a felperes által elszenvedett baleset kizárólagos oka az objektíve elháríthatlan közrehatása volt.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 39. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 435 317 Ft nem vagyoni kártérítést, és ennek 2009. július hó 8. napjától járó késedelmi kamatát, amelyet meghaladóan a keresetet, míg a viszontkeresetet teljes egészében elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 Ft perköltséget, továbbá az alperest 81 650 Ft előlegezett költség és 35 670 Ft le nem rótt kereseti illeték állam részére történő megfizetésére, amelyet meghaladóan az illetéket és a szakértői költséget az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a vétkességtől független objektív felelősség is kimentő jellegű, a károkozónak kell azokat a tényeket bizonyítania, amelyek őt a felelősség alól mentesíthetik. Ennek feltételei az általánosnál szigorúbbak, nem elég annak bizonyítása, hogy a károkozó az adott helyzetben általában elvárható módon járt el. A mentesüléséhez két ok együttes meglétét kell bizonyítania: a kárt elháríthatatlan ok idézte elő, ami kívül esett a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén. Bármelyik feltétel hiánya esetén a kimentés nem vezet eredményre. Az alperes bizonyította, hogy a kárt külső, a fokozott veszéllyel járó tevékenységen kívüli ok, a felperes magatartása okozta. A másik feltétel, az elháríthatatlanság azonban nem teljesült, mert a védekezés lehetősége objektíve fennállt, a károsult önhibája nem volt elháríthatatlan oka a káreseménynek, mert a megengedett sebesség betartásán túlterjedő előrelátással és óvatossággal el lehetett volna hárítani a kárt. A gépjármű vezetője a felperest féktávolságon belül észlelte, ám az elütés az észleléskor alkalmazott enyhe mértékű elkormányzással elkerülhető lett volna. A cselekvési késedelem a kimentéshez elvárt előrelátás hiányát jelentette. Mindezek miatt az alperes nem mentesülhetett a felelősség alól.

A felperes önhibája nem volt ugyan elháríthatatlan oka a káreseménynek, de felróhatóan közrehatott abban, ezért kármegosztásnak volt helye. Ennek során azt kellett elbírálni, hogy a két közúti szabálysértés, mint jogellenes és felróható magatartás milyen mértékben hatott közre a baleset bekövetkezésében. A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 3. §-a (1) bekezdésének c) pontja a közúti közlekedésben résztvevők számára annak kötelességét írja elő, hogy közlekedésük a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat a közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon. A KRESZ 21. §-ának (1) bekezdése szerint a gyalogosnak a járdán, ahol pedig járda nincs, a leállósávon, az útpadkán vagy a kerékpárúton kell közlekednie. A KRESZ 26. §-a (1) bekezdésének a) pontjában foglaltak értelmében a személygépkocsival közlekedők lakott területen legfeljebb 50 km/óra sebességgel közlekedhetnek, míg a (4) bekezdés szerint a jármű sebességét ezen a sebességhatáron belül úgy kell megválasztani, hogy a vezető a járművét meg tudja állítani az általa belátott távolságon belül és minden olyan akadály előtt, amelyre az adott körülmények között számítani kell. A baleset bekövetkezésekor a felperes nem volt közlekedő gyalogos. Nem róható a balesetet okozó gépjármű vezetőjének a terhére a KRESZ 21. §-ának (4) bekezdésben foglalt rendelkezések megsértése, mert a haladási sebessége megfelelt annak a követelménynek, hogy a járművét meg tudja állítani az általa belátott távolságon belül minden olyan akadály előtt, amelyre az adott körülmények között számítani kellett. Ezzel szemben a felperes megsértette a rá, mint gyalogosra vonatkozó szabályt, mert a közúti közlekedésre szolgáló utat oly módon „vette igénybe”, amellyel saját személyes biztonságát veszélyeztette és másokat közlekedésükben indokolatlanul akadályozott, míg a rendkívül széles útpadka igénybevétele esetén a baleset be sem következett volna. Az úttesten éjszaka mozdulatlanul fekvő felperes jelenléte olyan körülmény volt, amelyre a gépjárművezetőnek reálisan nem kellett számítani. Ez a felperes felróható magatartása folytán kialakult váratlan, előre reálisan nem számítható szituáció okozta a vezető cselekvési késedelmét. Az alperes bizonyította, hogy a károsult felperes a káresemény bekövetkeztében felróható közrehatást tanúsított, abban döntően az ő önhibája hatott közre, ezért a Ptk. 345. §-ának (2) bekezdése alapján kármegosztásnak volt helye.

A kármegosztás aránya a felróható közrehatás, önhiba súlyához igazodik. A közrehatás arányának megállapításánál azonban - a PK. 38. számú állásfoglalásban foglalt iránymutatásnak megfelelően - szigorúbb mértéket kell alkalmazni a károkozóval, mint a károsulttal szemben, mert a fokozottan veszélyes tevékenység folytatása felróhatóság nélkül is megalapozza a felelősséget. Nagyobb arányú kármegosztásra van lehetőség a károsult hátrányára akkor, ha az üzembentartó szabálytalanságot nem követett el, mint olyan esetben, amikor nemcsak az üzem veszélyessége, hanem az üzembentartó felróható magatartása is közrehatott a kár bekövetkeztében. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes felróható közrehatása olyan súlyos fokú volt, amely rá terhebb: 70-30 % arányú kármegosztást tett indokolttá.

A Ptk. 356. §-ának (1) bekezdése alapján, akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a baleset utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét - neki fel nem róható okból - nem éri el, s a (2) bekezdés szerint balesetből eredő munkaképtelenség vagy munkaképesség-csökkenés esetében járadékként az elmaradt keresetnek (jövedelemnek) a társadalombiztosítási ellátásokkal csökkentett összegét kell megtéríteni. A Ptk. 357. §-ának (1) bekezdése szerint a balesetet szenvedett személy keresetvesztését (jövedelemkiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni. A járadékigények érvényesítésére vonatkozó közös szabály, hogy a jogosult 6 hónapnál régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem követelhet - Ptk. 280. §-ának (3) bekezdése.

Ezen rendelkezések értelmében a járadékalap megegyezik az elmaradó rendszeres jövedelem (kereset) összegével, a járadékösszeg pedig a járadékalapnak az a része, amely kártérítésként megítélhető. A károsult javára megállapítható járadék esetében ezért a károsult korábbi keresetének (jövedelmének) igazolt összege az irányadó, azaz a baleseti járadék összege a reálisan ellenőrizhető adatokon alapuló keresetvesztés, illetve a jövedelemvesztés. Annak kiszámításához a károsult kereseti körülményeinek mind a balesetet megelőző, mind a balesetet követő időszakra vonatkozó részletes feltárása szükséges. A felperes a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján rá háruló bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, így az elsőfokú bíróság számára nem állt rendelkezésre a kereseti viszonyaira vonatkozó hitelt érdemlő adat, ennek hiányában pedig nem volt megállapítható a kártérítési járadékra való jogosultsága sem, ezért a keresetet a baleseti járadékigény tekintetében elutasította.

A Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdéseinek megfelelő nem vagyoni kárpótlás funkciója a személyi sérelem, az immateriális hátrány kompenzálása a vagyoni kárpótlás eszközeivel. A pénzbeli kártérítés funkciója az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozása az elszenvedett sérelemmel körülbelül egyenértékű, más nemű előnyt nyújtón vagyoni szolgáltatás nyújtásával. A baleset bekövetkeztével a felperesnek sérültek a testi épséghez és egészséghez fűződő jogai, amelyből származó hátrányos következmények teremtik meg a nem vagyoni kártérítés alapját. Az akkor 40 éves felperes a balesettel összefüggésben 20 % mértékű munkaképesség-csökkenést szenvedett el. A baleseti maradványállapota – a

mellkasnak csillapítását is igénylő fájdalommassága, a légzés beszűkülése, a jobb könyök mozgásbeszűkülése, a jobb csípőtővis területének zsibbadása és a baleseti hegek - a megszokott életvitelében hátrányos változásokat okozott, amelyek a mindennapi életben és a sporttevékenységben akadályozza, élettevékenységét korlátozza. A felperes ezek miatt feladni kényszerült olyan lehetőségeket, amelyekkel a hasonló korú egészséges emberek élhetnek. Állapota miatt a balesetet megelőzően szakképzettség hiányában végzett nehéz fizikai munkára a sorsszerű megbetegedéseitől függetlenül alkalmatlanná vált. A felperes által megjelölt nem vagyoni kárigény eltúlzottan magas volt; az elszenvedett sérelem súlyát és annak következményeit, a károkozás időpontjában fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a hasonló ügyekben kialakult ítélkezési gyakorlatot figyelembe véve 2 000 000 Ft az az összeg, amely megfelelően alkalmas a felperest ért nem vagyoni hátrány enyhítésére, az őt ért személyi sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozására.

A nem vagyoni kártérítés esetében nem lehetett szó a kár százalékos arányban megjelölt megosztásáról, azonban az alperesnek nem kellett a kárt megtérítenie annyiban, amennyiben az a károsult felperes felróható magatartásából származott. Az elsőfokú bíróság a kár bekövetkezésében a felperes súlyos fokú felróható közrehatását a fent kifejtettek szerint mérlegelte és ennek eredményeképpen arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes a felperes nem vagyoni káráért 600 000 Ft erejéig köteles helytállni, míg az ezt meghaladó kárát a felperes maga viseli. Az alperes által önként teljesített összeget az elsőfokú bíróság a Ptk. 293. §-a szerint - figyelemmel a kártérítés iránti perben a kötelezettnek a kár bekövetkezése utáni elő- vagy részteljesítései bíróság általi elszámolásának szabályairól szóló 1/2011. (VII. 5.) Polgári jogegységi határozatra - elsősorban az addig felmerült kamatra számolta el, ezért az alperest 435 317 Ft tőkében és annak 2009. július hó 8. napjától járó késedelmi kamataiban marasztalta, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperes marasztalása értelemszerűen vonta maga után a viszontkeresetének az elutasítását is.

A nem vagyoni kártérítés iránti kereset leszállítása a pernyertesség-pervesztesség arányának megállapítása során figyelmen kívül maradt, így a felperes 4 %-ban lett pernyertes, ezért őt kötelezte az elsőfokú bíróság az alperes perköltségének a megfizetésére. A felperes személyes költségmentessége miatt a pervesztességére jutó le nem rótt kereseti illetéket és az állam által előlegezett költséget az állam viseli, míg az alperes ezek megtérítésére köteles a pervesztessége arányában.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatásával az alperes kötelezését kérte 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés, továbbá 119 823 Ft elmaradt jövedelem és havi 62 400 Ft jövedelempótló járadék megfizetésére. Kifogásolta a terhére megállapított önhibát, mert a baleset objektíve elhárítható lett volna, ezért legfeljebb 20 %-os lehet terhére a kármegosztás aránya. Sérelmezte az elmaradt jövedelmére alapított kereseti követelésének az elutasítását, mert az rajta kívül állt, hogy a feketegazdaságban folytatta jövedelemszerző tevékenységét, ahogy a járadékigényét az sem zárhatta ki, hogy a balesetet megelőző év egy részében jövedelemmel nem rendelkezett. Álláspontja szerint az elmaradt jövedelem összecszerűségét nem kellett bizonyítania, mert nem az elért jövedelemre, hanem a minimálbérre alapította a követelését, de ettől függetlenül is a 2008. évben bevallott 49

926 Ft jövedelmet mindenképpen meg kellett volna ítélni a javára. Az őt ért hátrányok miatt, mert nem tud munkát vállalni és családot alapítani, 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést tartana elfogadhatónak.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a 3 000 000 Ft-ot meghaladó nem vagyoni kártérítés, a 119 823 Ft-ot meghaladó jövedelemkiesés iránti keresetet és a viszontkeresetet elutasító rendelkezéseit. Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, amiből az irányadó jogszabályok alkalmazásával helytálló jogi következtetésre jutott, amellyel és annak indokaival az ítélet tábla is maradéktalanul egyetértett. Mindössze a fellebbezésben írtak miatt mutat rá az ítélet tábla az alábbiakra:

A felperes a fellebbezésében csupán feltételezésekbe bocsátkozott, amikor a saját szerepét a baleset bekövetkeztében megpróbálta elbagatellizálni. Az ott írtakkal ellentétben nem azért került az úttestre, mert őt egy autó elsodorta volna, hanem azért, mert ittasan odafeküdt. Arra nincs adat, hogy az útpadka igénybevétele pótkocsi vagy elakadt jármű akadályozta volna, ami amúgy sem szolgálhatott magyarázatként arra, hogy a felperes miért az úttestre feküdt le annak szélétől 1 méteres távolságra. A gépjármű vezetőjének cselekvési késedelmét a szakértő megállapítása szerint okozhatta az úttesten fekvő felperes látványa, amellyel a vezetőnek a tőle elvárható előrelátás esetén sem kellett számolnia. Ezzel szemben pusztán fikció azt állítani, hogy a vezető a gépkocsi rádiójának gombjait nyomogatta vagy telefonált és emiatt nem az utat figyelte, s a cselekvési késedelmét ez eredményezte. Tény, hogy a felperes éjszaka, sötét ruházatban és ittas állapotban feküdt az úttesten a rá vonatkozó közlekedési szabályok durva megsértésével, amely az elsőfokú bíróság megállapításával egyezően döntő részben hozzájárult a baleset bekövetkezéséhez. Ezzel szemben a gépjármű vezetője részéről kifejezett közlekedési szabályszegés nem volt megállapítható, mert ilyenek az oda nem illő módon az úttesten fekvő személy miatti cselekvési késedelem, valamint a nem optimálisan megválasztott elkerülési manőver nem volt tekinthető, ezért az ő felelősségét az általa folytatott tevékenység fokozott veszéllyel járó jellege alapozta meg önmagában. Ezen körülményekre tekintettel kellő súllyal értékelte az elsőfokú bíróság a felperes közrehatását, azt enyhében számításba venni nem volt lehetőség.

A fellebbezésben írtakkal ellentétben az elsőfokú bíróság nem azért utasította el a felperes elmaradt jövedelme miatti igényét, mert ő a balesetet megelőzően nem állt megszakítás nélkül munkaviszonyban, hanem azért, mert teljes bizonyossággal vagy azzal határos valószínűséggel nem tudta igazolni a káreseményt megelőzően megszerzett jövedelmét. Kétségtelenül ehhez a legoptimálisabb az adóhatóság felé bevallott kereset lett volna, amelynek hiányában a bizonyítási teher változatlanul a felperes oldalán maradt, neki kellett továbbra is igazolnia a keresetvesztés-számítás alapjául szolgáló megszerzett kereset

összegét. Ezt a bizonyítási kötelezettséget nem lehetett kiváltani azzal, hogy a feketegazdaságra hivatkozással a mindenkori minimálbért vette alapul a felperes a követelése meghatározásánál (az nem tekinthető a Pp. 163. §-ának (3) bekezdése szerint köztudomású ténynek, hogy a minimálbér őt is megilleti), hanem arra alkalmas bizonyítási eszközök és bizonyítékok megjelölésével kellett volna igazolni ezen tényállítás valóságát. Az e tekintetben kihallgatott tanúk vallomása nem volt alkalmas a felperes által közölt jövedelmi adatok alátámasztására, ezért megalapozottan döntött az elsőfokú bíróság, amikor a felperes eziránti keresetét annak bizonyítatlansága miatt elutasította. Azt helytállóan állította a felperes a fellebbezésében, hogy őt nem lehet olyannak tekinteni, mint aki az élete végéig munkanélkülivé vált volna, azonban önmagában a feketegazdaságra, mint a „magyar gazdaság teremtette helyzetre” hivatkozással nem mentesülhetett a bizonyítási kötelezettsége alól.

Tévesen állította a felperes, hogy a 2008. évben bevallott jövedelmet mindenképpen meg kellett volna ítélni a javára, mert a Ptk. 357. §-a alapján a balesetet szenvedett személy a kiesett jövedelemre tarthat igényt, ami a balesetet megelőzően és azt követően elért jövedelem különbözetét jelenti. A 2008. évben megkeresett 49 926 Ft-tal szemben áll a balesetet követően kapott havi 28 500 Ft összegű rendszeres szociális segély. Ennek egy évi összege 342 000 Ft, amihez képest kellett volna bizonyítani, hogy jövedelemkiesése keletkezett a baleseti eredetű munkaképesség-csökkenés miatt, amire nem került sor.

Miként arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott, a felperest személyhez fűződő jogsérelem érte, nevezetesen a felperesnek a Ptk. 76. §-ában nevesített egészséghez való joga sérült. Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás egyik funkciója a kompenzáció, azaz a személyi sérelem, a hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozása pénzbeli szolgáltatás nyújtásával. A kompenzáció a tönkretett életlehetőségeket helyettesítő, kiegyensúlyozó, az elveszett helyett más nemű előnyt nyújtó funkciót tölt be. A nem vagyoni kárpótlás mértékének megállapításánál a sérelem súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem. Az elsőfokú bíróság helyesen vette számba és értékelte a felperes esetében bekövetkezett kompenzálendő hátrányokat, amely szempontokat egyenként és összességében figyelembe véve megfelelően határozta meg az azok kompenzálására alkalmas nem vagyoni kárpótlás összegét is, ami szükséges, de egyben elegendő is az elszenvedett hátrányok kiegyensúlyozásához. Ugyancsak kellő súllyal értékelte a felperesi önhibát, amelyre figyelemmel helyesen határozta meg azt az összeget, amelyet az alperes megtéríteni tartozik. A fellebbezésben írtakkal összefüggésben jegyzi meg az ítéltábla, hogy a munkavállalási nehézségnek a vagyoni kártérítésnél volt jelentősége.

A leírtak miatt az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint helyben hagyta a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése értelmében annak helyes indokai alapján. A keresettel összefüggésben az elsőfokú bíróság által meghatározott pertárgyértékhez 641

800 Ft kereseti illeték tartozott, amelyből az alperes pervesztességével 26 121 Ft volt az arányos szemben az első fokú ítéletben írt 25 670 Ft-tal. Emellett a viszontkereset illetéke nem 10 000 Ft, hanem 12 000 Ft volt (200 000 Ft 6 %-a), ezért az alperes 35 670 Ft-tal szemben 38 121 Ft le nem rótt kereseti és viszontkereseti illeték megtérítésére köteles, amelynek megfelelő korrekciót a fellebbezési kérelemtől és a fellebbezési ellenkérelemtől függetlenül szükséges volt elvégezni a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján.

A felperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alperes javára perköltséget fizetni, amelynek összegét az ítélet tábla a Pp. 67. §-ának (2) bekezdésére is figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján, de a (6) bekezdés szerint a kifejtett tevékenységgel arányos összegben határozta meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A felperes személyes költségmentessége okán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2012. március hó 5. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -